

Άγιος Λουκάς ο Ιατρός, Αρχιεπίσκοπος Συμφερουπόλεως και Κριμαίας

/ [Επικαιρότητα](#)

Ο Άγιος αρχιεπίσκοπος Λουκάς, κατά κόσμον Βαλεντίν του Φέλιξ Βόινο-Γιασενέτσκι, γεννήθηκε στις 14/27 Απριλίου 1877 στο Κέρτς της χερσονήσου της Κριμαίας. Το οικογενειακό περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγάλωσε ήταν ιδιόμορφο, καθώς ο πατέρας του ήταν ρωμαιοκαθολικός, ενώ η μητέρα του, αν και ορθόδοξη, περιοριζόταν σε καλές πράξεις χωρίς να συμμετέχει ενεργά στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας.

Πολύ νωρίς μετακομίζουν στο Κίεβο. Στο Κίεβο ο Βαλεντίν αποφασίζει να σπουδάσει ιατρική. Παίρνει το πτυχίο του με άριστα το 1903 και παρακολουθεί μαθήματα Οφθαλμολογίας.

Άσκηση ιατρικής - οικογένεια

Το 1904, με το ξέσπασμα του Ρωσο-Ιαπωνικού πολέμου, βρέθηκε στην Άπω Ανατολή, όπου εργάστηκε ως χειρουργός με μεγάλη επιτυχία. Εκεί συναντήθηκε με την Άννα Βσιλίγιεβνα Λάνσκαγια, τη μέλλουσα σύζυγό του, με την οποία απέκτησε τέσσερα παιδιά. Μετά το τέλος του πολέμου εργάζεται σε διάφορα επαρχιακά νοσοκομεία. Οι επιτυχίες του είναι τόσες πολλές που η φήμη του εξαπλώνεται γρήγορα και ασθενείς καταφθάνουν από παντού. Την ίδια εποχή μελετάει σχετικά

με την τοπική αναισθησία και συντάσσει επιστημονικά άρθρα. Διαπρεπής στις εγχειρήσεις των οφθαλμών και αποφασίζει να ασχοληθεί με τη θεραπεία των πυογόνων λοιμώξεων.

Πρώτη σύλληψη – θάνατος της γυναίκας του

Το 1917 η γυναίκα του μολύνθηκε από φυματίωση και αναγκάζεται να μετακομίσει στην Τασκένδη, όπου διορίστηκε αρχίατρος στο εκεί νοσοκομείο.

1919 ο Βαλεντίν εκλέγεται καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Τασκένδης. Η ρωσική επανάσταση είχε ήδη αρχίσει και η εκκλησία βρέθηκε στο στόχαστρο των Μπολσεβίκων. Η κατάσταση είχε ξεφύγει από κάθε έλεγχο. Τότε ο Βαλεντίν συνελήφθη για πρώτη φορά. Αιτία ήταν η συκοφαντία ενός νοσοκόμου. Με τη βοήθεια του Θεού αποκαλύφθηκε η αλήθεια και ο γιατρός αφέθηκε ελεύθερος. Η περιπέτεια αυτή όμως, παρά το αίσιο τέλος της, αναστάτωσε την Άννα, η οποία έπασχε ήδη από φυματίωση, και η υγεία της επιδεινώθηκε σε βαθμό που λίγες ημέρες αργότερα υπέκυψε. Μετά το θάνατό της ο γιατρός εμπιστεύτηκε τα παιδιά τους στη Σοφία Σεργκέγεβνα, μια πιστή νοσοκόμα, η οποία τους στάθηκε σαν δεύτερη μητέρα για πολλά χρόνια.

Καθηγητής Πανεπιστημίου - χειροτονία σε ιερέα

Ο Βαλεντίν ήταν πολύ πιστός και αυτό ήταν έκδηλο στον τρόπο που εργαζόταν. Μέσα στο χειρουργείο είχε κρεμασμένη μια εικόνα της Παναγίας. Πριν χειρουργήσει, άναβε το καντήλι, προσευχόταν λίγα λεπτά κι έπειτα με γάζες ποτισμένες στο ιώδιο σχημάτιζε το σταυρό στο σώμα του ασθενή. Τότε ζητούσε με «επισημότητα» το νυστέρι και ξεκινούσε την επέμβαση. Γι αυτή την εικόνα έδωσε μάχες με την τοπική εξουσία, για να παραμείνει στην θέση της.

Το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθούν οι πρώτες αντιδράσεις από τους εκπροσώπους του αθεϊστικού καθεστώτος. Στο μεταξύ στους διωγμούς προστίθεται και η πληγή της «ζωντανής Εκκλησίας» που σκοπό είχε να υπηρετήσει τα συμφέροντα του κράτους διαιρώντας τους κληρικούς και τους πιστούς, και να τους απομακρύνει από την αληθινή πίστη.

Σε αυτή την εποχή των δοκιμασιών για την Εκκλησία, ο γιατρός συμμετείχε ενεργά στη ζωή της Εκκλησίας. Όταν κατηγορήθηκε ο αρχιεπίσκοπος Τασκένδης και Τουρκεστάν Ιννοκέντιος από τους σχισματικούς, ο γιατρός υπερασπίστηκε με σθένος την κανονική τάξη. Ο αρχιεπίσκοπος Ιννοκέντιος, εντυπωσιασμένος από την παρρησία του Βαλεντίν, του προτείνει να γίνει ιερέας. Πράγματι, η χειροτονία του σε διάκονο έγινε στις 26 Ιανουαρίου 1921 και μια εβδομάδα αργότερα χειροτονήθηκε πρεσβύτερος.

Χειροτονία σε Επίσκοπο

Το καλοκαίρι του 1923 η «ζωντανή Εκκλησία» κάνει την επίθεσή της και εκτοπίζει τον επίσκοπο Ιννοκέντιο. Ο κλήρος και ο λαός της Τασκένδης, όντας στο έλεος των σχισματικών, εκλέγουν στη θέση του επισκόπου τον π. Βαλεντίν Βόινο-Γιασενετσκι. Η κουρά του σε μοναχό έγινε κρυφά στο σπίτι του ιερέα-καθηγητή. Καταλληλότερο όνομα για το νέο επίσκοπο κρίθηκε εκείνο του αποστόλου, ευαγγελιστή, αγιογράφου και ιατρού Λουκά.

Φυλακή - συγγραφικό έργο - εξορία

Στη συνέχεια, ταξίδεψε ως το Πετζικέντ για να χειροτονηθεί επίσκοπος. Το γεγονός αυτό δεν πέρασε απαρατήρητο και πολύ σύντομα ο επίσκοπος Λουκάς συνελήφθη. Κατηγορήθηκε για προδοσία και φυλακίστηκε. Στη φυλακή είχε την ευκαιρία να ολοκληρώσει και το σύγγραμμά του «Δοκίμια για τη χειρουργική των πυογόνων λοιμώξεων», το οποίο όμως δεν εκδόθηκε για πολλά χρόνια, παρόλη τη σημασία του για την ιατρική επιστήμη, επειδή ο συγγραφέας επέμενε να γράφει στο εξώφυλλο το αρχιερατικό του αξίωμα.

Στο διάστημα της απουσίας του οι εκπρόσωποι της «ζωντανής εκκλησίας» κατέλαβαν τις εκκλησίες, μα ο λαός, πιστός στις συμβουλές του ποιμένα του, απείχε από τους ναούς. Λόγω της μεγάλης του επιρροής οι υπεύθυνοι της G.P.U. (κρατική πολιτική διεύθυνση) αποφάσισαν να απομακρύνουν τον επίσκοπο Λουκά από την Τασκένδη. Την ώρα της αποχώρησής του, πλήθος του κόσμου στάθηκε στις γραμμές του τραίνου προκειμένου να εμποδίσει την αναχώρηση. Ο κόσμος απομακρύνθηκε από τις αστυνομικές δυνάμεις και ο επίσκοπος Λουκάς πήρε τον μακρύ και βασανιστικό δρόμο της εξορίας.

Φυλακίζεται κάτω από άθλιες συνθήκες στη Μόσχα. Εκεί διαπιστώνει τα πρώτα συμπτώματα καρδιακής ανεπάρκειας που θα τον συνοδεύσει σε όλη του τη ζωή. Παρ όλες τις κακουχίες, η συμπεριφορά του επισκόπου απέναντι σε όλους τους κρατούμενους προκαλούσε το σεβασμό ακόμα και των πιο αρνητικών.

Πρώτη εγχείρηση μεταμόσχευσης

όλους τους τόπους της εξορίας, παρά τις αντίξοες συνθήκες, δεν σταματούσε να χειρουργεί και να θεραπεύει ασθενείς. Στο Γενισέισκ το 1924 επιχείρησε την πρώτη στον κόσμο μεταμόσχευση νεφρού από ζώο σε άνθρωπο. Κάποτε αναγκαζόταν να χειρουργεί με ένα σουγιά και αντί για ράμματα, χρησιμοποιούσε τρίχες από τα μαλλιά των ασθενών.

Παραίτηση από Επίσκοπος – εξορία στη Σιβηρία

Το 1926 γύρισε στην Τασκένδη. Δυστυχώς εκεί αντιμετωπίζει τις συκοφαντίες ακόμη και συνεργατών του, γεγονός που τον οδήγησε σε παραίτηση από την έδρα του επισκόπου. Ενώ οι γιατροί βεβαίωναν πως η κατάσταση της υγείας του δεν το επιτρέπει, ο επίσκοπος Λουκάς αναχώρησε εξόριστος για τη Σιβηρία. Το καθεστώς τον εγκαθιστά στην πόλη Γενισέισκ, για να τον στείλει αργότερα ακόμη 2.000 χιλιόμετρα μακρύτερα στην πόλη Τουρουχάνσκ. Και στο νέο τόπο της εξορίας δεν αρνήθηκε να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε όσους τις χρειάζονταν, παρ'όλες τις αντίξοες συνθήκες. Ο λαός του Τουρουχάνσκ τον περιέβαλε με πολλή αγάπη και σεβασμό. Αυτό ήταν αρκετό για τους άθεους που σχεδίασαν νέα εξορία για τον επίσκοπο-ιατρό. Αυτή τη φορά τον έστειλαν πέρα από τον Αρκτικό κύκλο, στο χωριό Πλάχινο, όπου κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο ο ήλιος δεν ανατέλλει. Η υγεία του επισκόπου είχε επιδεινωθεί και μια τέτοια εξορία ήταν πολύ επικίνδυνη για τη ζωή του. Αυτός ήταν και ο σκοπός των διωκτών του. Εκεί, στο Πλάχινο, υπέφερε τα πάνδεινα, τόσο λόγω των καιρικών συνθηκών, όσο και λόγω της αντιμετώπισης από τους κατοίκους της περιοχής. Ευτυχώς, δύο μήνες αργότερα, με αιτία το θάνατο ενός αγρότη, οι κάτοικοι του Τουρουχάνσκ ξεσηκώθηκαν και απαίτησαν την επιστροφή του επισκόπου. Οι αρχές δεν είχαν άλλη επιλογή παρά να υποχωρήσουν. Έτσι ο επίσκοπος Λουκάς, που από όραμα είχε ειδοποιηθεί για το πέρας της δοκιμασίας του, επέστρεψε στο Τουρουχάνσκ και συνέχισε απερίσπαστος τις ασχολίες του για 8 ακόμη μήνες, μέχρι δηλαδή, το τέλος της εξορίας του.

Η αφορμή δεν άργησε να βρεθεί και ο επίσκοπος βρέθηκε πάλι υπόλογος απέναντι στα κομματικά στελέχη. Ο σκοπός αυτή τη φορά ήταν να τον αναγκάσουν να παραιτηθεί από το ιερό του αξίωμα. Μετά το εξαντλητικές ανάκρισεις και απεργίες πείνας και αφού πέρασε ένα ολόκληρο χρόνο στη φυλακή, ο επίσκοπος εξορίστηκε για μια ακόμη φορά στη βόρεια Ρωσία. Οι δραστηριότητες του εκεί ενόχλησαν όχι μόνο τις αρχές αλλά και τους κατοίκους. Σύντομα ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας τον ανάγκασε να πάει στο Λένινγκραντ.

Δοκιμασίες - πρόβλημα όρασης - δύο χρόνια ηρεμίας

Μετά την ανάρρωσή του πέρασε μια μακρά περίοδο δοκιμασιών και περιπλανήσεων. Οι εκπρόσωποι του κόμματος πιέζουν τον επίσκοπο να εγκαταλείψει την ιεροσύνη. Στην περίοδο αυτή της πνευματικής δοκιμασίας αρχίζει να χάνει την όραση από το αριστερό του μάτι λόγω αποκόλλησης του αμφιβληστροειδούς χιτώνα. Επίσης, τα «Δοκίμια για τη χειρουργική των πυογόνων Λοιμώξεων» εκδίδονται χωρίς να αναγραφεί το αξίωμά του. Εν καιρώ επανακτά την εσωτερική γαλήνη, που είχε στερηθεί, και περνά δύο χρόνια ηρεμίας και ειρήνης κοντά στα παιδιά του. Την περίοδο αυτή, εργάζεται στα νοσοκομεία του Κοτλάς, Αρχαγγέλου, Αντιζάντ, Τασκένδης όπου και δημιουργεί το πρώτο τμήμα πυογόνων λοιμώξεων σε όλη την Ε.Σ.Σ.Δ.

Σύλληψη για 4η φορά - αγαθοεργίες - εξορία

Ο επίσκοπος Λουκάς ήταν 60 ετών, όταν συνελήφθη για τέταρτη φορά. Υπέστη φοβερά βασανιστήρια και έμεινε στις φυλακές Τασκένδης για δύο χρόνια. Το 1939 εξορίστηκε και πάλι στη Σιβηρία και εργάζεται στο νοσοκομείο της μεγάλης Μούρτας.

Προσφορά στον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο - προαγωγή σε Αρχιεπίσκοπος - τιμητικά βραβεία

Όταν στις 21 Ιουνίου 1941 τα χιτλερικά στρατεύματα μπαίνουν στη Ρωσία, ο επίσκοπος-γιατρός, αν και εξόριστος, προσφέρεται εθελοντικά να εργαστεί για τη θεραπεία των τραυματιών. Το κόμμα αναγνωρίζει την αξία του ως γιατρού και τον διορίζει αρχίατρο του στρατιωτικού νοσοκομείου 15-15 και σύμβουλο όλων των νοσοκομείων της περιοχής του Κρασνογιάρσκ. Παρ όλα αυτά οι συνθήκες είναι οικτρές ενώ παράλληλα δεν του αναγνωρίζουν κανένα πολιτικό δικαίωμα.

Την άνοιξη του 1942 αλλάζει η στάση της πολιτείας απέναντι στον ίδιο, αλλά και απέναντι στην Εκκλησία. Σε όλη την επικράτεια της Ρωσίας ανοίγουν εκκλησίες και ο λαός βρίσκει καταφύγιο στους ναούς από την παραφροσύνη του πολέμου. Για να καλυφθούν οι υπάρχουσες ανάγκες ο επίσκοπος Λουκάς προάγεται σε αρχιεπίσκοπο Κρασνογιάρσκ.

Οι Γερμανοί υποχωρούν και ο αρχιεπίσκοπος μεταφέρεται δυτικότερα, στο Ταμπώφ. Εκείνη την εποχή είναι υπεύθυνος για 150 στρατιωτικά νοσοκομεία. Η Εκκλησία για να τον διευκολύνει τον μεταθέτει στην Αρχιεπισκοπή Ταμπώφ και Μιτσούρινσκ.

Το 1946 ο αρχιεπίσκοπος Λουκάς βραβεύτηκε με το βραβείο Στάλιν για την ηρωική εργασία του στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και για την μεγάλη προσφορά του στην ιατρική επιστήμη.

Αρχιεπίσκοπος Συμφερουπόλεως και Κριμαίας - κήρυγμα - εξορία

Στα 70 του χρόνια γίνεται αρχιεπίσκοπος Συμφερουπόλεως και Κριμαίας. Εκεί το έργο του είναι δύσκολο. Η φτώχεια έχει πάρει τέτοιες διαστάσεις που αναγκάζεται να ταΐζει καθημερινά, στο σπίτι του, τους άπορους της περιοχής. Στρέφει το ενδιαφέρον του στην εκκλησιαστική ζωή, καθώς τον αποκλείουν από κάθε επιστημονικό συνέδριο. Κάνει υπεράνθρωπες προσπάθειες για να ανοίξουν οι εκκλησίες, ενώ δεν σταματά να κηρύττει το λόγο του Θεού. Παράλληλα εξασκεί το έργο του ιατρού προσφέροντας αναργύρως τις υπηρεσίες του στον πάσχοντα άνθρωπο. Ακολουθώντας το υπόδειγμα του Θεανθρώπου όλη του τη ζωή «διήλθεν ευεργετών και ιώμενος».

Το 1946 επιδεινώνεται η όρασή του, ενώ στις αρχές του 1956 τυφλώνεται οριστικά.

Το 1953 τον Στάλιν διαδέχεται ο Νικήτας Χρουστώφ, ο οποίος ξεκίνησε νέο κύμα διωγμών κατά της Εκκλησίας που κορυφώνονται το 1959. Ο Αρχιεπίσκοπος μέριμνα για το ποίμνιό του και προσπαθεί να του δώσει κουράγιο. Κάνει τεράστιους αγώνες να κρατήσει ανοικτές τις εκκλησίες.

Η αγάπη του κόσμου προς τον αρχιεπίσκοπο Λούκα ήταν έκδηλη. Ακόμα και αλλόθρησκοι ή άθεοι τον έβλεπα με σεβασμό.

Κοίμηση - ανακήρυξη σε Άγιο

Ο αρχιεπίσκοπος είναι ήδη 84 ετών. Διαισθάνεται πως το τέλος του πλησιάζει. Τα Χριστούγεννα του 1960 λειτουργεί για τελευταία φορά και για τον καιρό που απομένει, περιορίζεται στο να κηρύττει. Τελικά την Κυριακή 11 Ιουνίου 1961, ημέρα που γιορτάζουν οι Άγιοι Πάντες της Αγίας Ρωσίας, κοιμήθηκε ο αρχιεπίσκοπος-ιατρός Λουκάς Βόινο-Γιασενέτσκι. Παρά την έντονη αντίδραση των κομματικών, η κηδεία του αρχιεπισκόπου έγινε με μεγαλοπρέπεια. Χιλιάδες άνθρωποι παραβρέθηκαν στην κηδεία του και έψαλλαν, ενώ ο δρόμος μέχρι το κοιμητήριο ήταν στρωμένος με τριαντάφυλλα. Από τότε ο τάφος του έγινε «Κολυμβήθρα του Σιλωάμ». Αμέτρητα τα θαύματα του.

Το Νοέμβριο του 1995 η Ρωσική Εκκλησία προέβη στην επίσημη αγιοκατάταξη του αρχιεπισκόπου Λουκά.

Στις 17 Μαρτίου 1996 έγινε με επισημότητα η ανακομιδή των λειψάνων του, που τέθηκαν για λαϊκό προσκύνημα στο ναό του κοιμητηρίου, αφιερωμένο στη μνήμη των Αγίων Πάντων. Τα λείψανά του εξέπεμπαν μια άρρητη ευωδία, ενώ πολλοί ασθενείς θεραπεύτηκαν θαυματουργικά. Ανάμεσα στα λείψανα του βρέθηκαν άφθαρτα τα μάτια του, ο εγκέφαλος, οι πνεύμονες και η καρδιά του. Τρεις ημέρες αργότερα, στις 20 Μαρτίου 1996, τα λείψανα του μεταφέρθηκαν στον Ιερό Ναό Αγίας Τριάδος.

Η μνήμη του ορίστηκε να τιμάται στις 11 Ιουνίου, επέτειο της κοίμησής του.